



# Innst. 228 L

(2009–2010)

## Innstilling til Stortinget frå energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:79 L (2009–2010)

### Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Oskar Jarle Grimstad, Ketil Solvik-Olsen, Kjell Ivar Larsen, Tord Lien og Robert Eriksson om ny lov om motorferdsel i utmark og vassdrag

Til Stortinget

#### Samandrag

Forslagsstillerne viser til at alle kommuner gjennom plan- og bygningsloven bør få retten til å forvalte motorisert ferdsel i utmark. Dette vil medføre økt vilje i kommunene til å gjennomføre god kommunal planlegging og kartlegging av de mest sårbare naturområdene, og vil kunne ivareta alle interessene tilknyttet forvaltningen av motorferdsel i utmark.

Forslagsstillerne fremsetter i dokumentet forslag til ny lov om motorferdsel i utmark og vassdrag.

#### Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Per Rune Henriksen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Kristin Sund, frå Framstegspartiet, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, frå Høgre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, frå Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, frå Senterpartiet, leiareren Erling Sande, og frå Kristeleg Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, viser til at Miljøverndepartementet i 2007 gav Direktoratet for naturforvaltning (DN) i oppdrag å assistere depar-

tementet i deira arbeide med ein ny plattform for framtidig motorferdslepolitikk med målsetnad om å redusera omfanget motorferdsle i utmark. DN sendte i juni same år ut høyringsframlegg til nytt regelverk med høyringsfrist i midten av oktober same år. Departementet mottok direktoratets tilråding i saka den 10. mars 2008.

Komiteen har vidare merka seg at denne tilrådinga, pluss NIBR-rapportane 2006:15 og 2006:16 som omhandlar same tema, samt røynslene med forsøksordninga i dei sju kommunane og erfaringane frå dagens regelverk, har danna grunnlaget for regjeringa sitt vidare arbeid med saka.

Komiteen visar og til dei endringane i motorferdsle-forskrift av 15. mai 1988 nr. 356 som vart føreteke i juni 2009. Endringane gjaldt moglegheita til næringskjøring i utmark, gruppeturar med snøscooter samt kommunalt organiserte tiltak for å redusere risikoen for elgpåkjørslar. Desse forskriftsendringane innebar ein utvida tilgang til bruk av motorkøyretøy ved transport av «materiell og utstyr» til utmarksnæring. I tillegg gav òg endringane utvida tilgang til bruk av motorkøyretøy ved gruppeturar på snødekt mark for mellom anna medlemmar av pensjonistforeiningar samt menneske med rørslehemming. Komiteen er samd i desse endringane.

Komiteen merkar seg òg at det samstundes med handsaminga av desse forskriftsendringane, vart bestemt at det ikkje skal gjerast endringar i høve til reglane for bruk av motorkøyretøy på snødekt mark i Nord-Troms og Finnmark, samt at forsøksordninga i dei sju kommunane vert vidareført inntil vidare. Komiteen stiller seg òg bak avgjerda om starte eit prosjekt som tek sikte på å stramme inn på bruken av motorkøyretøy på barmark i Finnmark.

Komiteen merkar seg vidare det sterke engasjementet som er knytt til det framtidige regelverket når det gjeld motorisert ferdsle i utmark mange plas-

sar rundt omkring i heile landet. Regelverket har vore til politisk handsaming og vurdering i lang tid. Komiteen meiner difor det er viktig at ei endeleg avklaring knytt til det framtidige lovverket kjem raskt på plass, herunder spørsmålet om kommunane sin tilgang til å opprette rekreasjonskøyning etter egne tra-sear.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti, viser elles til brev frå statsråden datert 13. april 2010, som er lagt ved denne innstillinga.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det over lang tid er etterlyst en oppmyking av regelverket, og en ser mange eksempler på enkeltpersoner og friluftsvelferdsorganisasjoner som må stenge ned tilbud grunnet et svært restriktivt lovverk som har sviktende legitimitet blant innbyggere. Av mange eksempler kan nevnes Salangen Jeger- og Fiskerforenings populære turhytte som må ha sine forsyninger brakt inn med snøscooter. Dagens lovverk fjerner muligheten for turinteresserte og friluftsfolk til aktivt å bruke naturen og samtidig beholde et serveringstilbud med overnatting.

Disse medlemmer viser til brev fra miljø- og utviklingsministeren til energi- og miljøkomiteen, datert 5. mai 2009. I brevet skrev statsråden:

«Regjeringen arbeider med et forslag til en ny motorferdsellov i utmark og vassdrag, men det vil ikke bli lagt fram en proposisjon for Stortinget i inneværende sesjon. Regjeringen tar sikte på å fremme en lovproposisjon i løpet av inneværende år.»

Disse medlemmer har registrert at regjeringen ikke har fulgt opp løftet fra statsråden om å legge frem en lovproposisjon om motorferdsel i utmark innen utgangen av 2009. Disse medlemmer er likevel glad for at regjeringen ikke valgte å gå videre med en lovproposisjon basert på lovutkastet fra Direktoratet for naturforvaltning fra mars 2008, til tross for at dette lovforslaget var utarbeidet på oppdrag fra Miljøverndepartementet. Disse medlemmer registrerer at det har skjedd et politisk linjeskift i regjeringen i disse spørsmålene.

Disse medlemmer viser til brev fra miljø- og utviklingsministeren til energi- og miljøkomiteen, datert 13. april 2010, der statsråden viser til den politiske plattformen for regjeringen, der det står at regjeringen vil fullføre gjennomgangen av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Gjennomgangen vil gi grunnlag for å vurdere hvorvidt det er ytterligere behov for endring av regelverket knyttet til motorferdsel i utmark. Forsøksordningen med alternativ

forvaltning av motorferdsel i enkelte kommuner fortsetter inntil videre.

Disse medlemmer viser til at forsøksordningen med utvidet lokalt selvstyre i 8 utvalgte kommuner ble iverksatt i 2000 og formelt avsluttet i 2005. Forsøksordningen er grundig evaluert i de tre rapportene 90, 91 og 99 fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) 2005. I tillegg har Hattfjelldal kommune laget en egen evalueringsrapport «Forsøk med ny forvaltningsordning for motorferdsel i utmark».

Disse medlemmer har merket seg at rapportene fra NINA kan vise til en rekke positive effekter av prøveprosjekter. I mange av kommunene har det blitt mindre ulovlig kjøring, mer taxi- og turistkjøring, mindre kjøring i de mest sårbare områdene, bedre kommunal planlegging og sterkere indrejustis i scootermiljøene. De kommunene som har vært med i prosjektet, har hatt anledning til å etablere både turistløyper og rekreasjonsløyper, som har latt både tilreisende og lokalbefolkningen komme seg ut i marka. Ikke alle deltakerkommunene har etablert slike løyper, for eksempel har Sirdal ikke etablert slik rekreasjonsløype. Fauske kommune er en av kommunene som har etablert løype, den ligger i Sulitjelma. Ordningen med rekreasjonsløyper har gjort at eldre og funksjonshemmede har kunnet komme seg ut i naturen også på vinterstid. Likeens har det ført til at reiselivsbedriftene i kommunene har kunnet tilby sine gjester naturopplevelser på snøscooter, slik alle svenske og finske reiselivsbedrifter har mulighet til. Stor-Elvdal har etablert en rekreasjonsløype, men den er bare for medlemmer av den lokale scooterklubben. Disse medlemmer peker på at disse tre tilnærmingene til rekreasjonsløyper viser at det er gjort lokale tilpasninger til beste for det lokale miljøet, fritidstilbudet og næringslivet. Alle kommunene har til felles at det bare er marginale deler av kommunene som har blitt regulert med mulighet for snøscootertrafikk i medhold av regelverket for prøveprosjektet og det lokale planverket.

Disse medlemmer mener at det er behov for en ny lov eller endringer i dagens lov, og som er basert på erfaringene fra forsøksprosjektet med blant annet større frihet for den enkelte kommune når det gjelder regelverket for motorisert ferdsel. Disse medlemmer støtter forskriftsendringene fra regjeringen, men mener at disse ikke er tilstrekkelige.

Disse medlemmer viser blant annet til at Fylkesmannen i Hedmark har varslet omgjøring av vedtak gjort av Åsnes kommune om å tillate Dæsbekken Villmarksenter å utvikle en snøscooterled. Fylkesmannen begrunner varsel om omgjøring blant annet i rundskriv T-1/96 pkt 7.3.1, hvor det framgår at snøscootersafari og lignende ikke kan tillates etter nasjonal forskrift § 5 første ledd bokstav d. Disse medlemmer peker på at dette viser at det er behov

for en lovendring som åpner for at kommunene kan tillate rekreasjonskjøring i egne traseer, slik det i dag kun er adgang til i de 8 utvalgte forsøkskommunene.

Disse medlemmer peker på at det har vært et betydelig utredningsarbeid de siste 10 årene rundt dette spørsmålet, og at dette har vist at det er behov for en ny lov eller større endringer i dagens lov om motorferdsel i utmark.

Disse medlemmer mener derfor at det synes unødvendig å ytterligere vurdere hvorvidt det er behov for endring av regelverket knyttet til motorferdsel i utmark. Det bør være tilstrekkelig dokumentasjon på de positive effektene av økt lokalt selvstyre hva gjelder motorferdsel i utmark.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det nå er på tide å vise handlekraft, og har derfor foreslått de nødvendige lovendringer som gir en lov bygget på de positive erfaringene fra forsøksprosjektet. Dermed kan regjeringen spare mye tid og krefter på ytterligere utredninger, og i stedet avslutte saken til glede for det norske folk og seg selv.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn opp forslaget i Dokument 8:79 L (2009–2010).

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Dokument 8:72 S (2009–2010) representantforslag fra stortingsrepresentantene Linda C. Hofstad Helleland, Jan Tore Sanner, Frank Bakke Jensen, Olemic Thommessen, Gunnar Gundersen, Ivar Kristiansen, Elisabeth Aspaker og Svein Harberg om motorferdsel i utmark og endringer i loven som bidrar til å styrke det lokale selvstyret, og til sine merknader i innstillingen til dette forslaget.

## Forslag frå mindretal

### Forslag frå Framstegspartiet:

Ny lov om motorferdsel i utmark og vassdrag skal lyde:

#### Kapittel 1. Innledende bestemmelser

##### § 1. (formål)

Formålet med denne lov er å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag ut fra et samfunnsmessig helhetssyn, slik at man verner om naturmiljøet og fremmer trivsel i naturen.

##### § 2. (hovedregel)

I utmark og vassdrag er motorferdsel forbudt med mindre annet følger av bestemmelser i eller i medhold av denne eller annen lov.

##### § 3. (virkeområde)

Loven gjelder motorferdsel i utmark og vassdrag i den utstrekning annet ikke er bestemt med hjemmel i annen lov. Loven gjelder ikke landingsplass for luftfartøy når det er gitt konsesjon etter luftfartsloven<sup>1</sup>.

##### § 4. (definisjoner)

I denne lov menes med:

- a) Motorkjøretøy: Motordrevet fremkomstmiddel beregnet for bruk på barmark eller snødekt mark, herunder bil, traktor, motorsykkel, terrengmotor-sykkel (ATV), beltebil, snøskuter, terrenggående rullestol.
- b) Motorfartøy: Motordrevet fremkomstmiddel beregnet for bruk på vann, herunder båt eller annet flytende eller svevende fartøy.
- c) Motorferdsel: All bruk av motordrevne fremkomstmidler, herunder motorkjøretøy, motordrevet båt og annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.
- d) Utmark: Udyrket mark som etter frilufsloven<sup>2</sup> ikke regnes som innmark eller like med innmark. Vei i utmark anses i denne lov som til like med innmark.
- e) Vassdrag: Åpne og islagte elver, bekker og innsjøer.
- f) Luftfartøy: Motordrevet fremkomstmiddel for lufttransport, herunder fly, sjøfly og helikopter.
- g) Snøskuter: Motordrevet fremkomstmiddel som manøvreres med styreski og drives fremover av et eller flere belter.
- h) Miljøforsvarlig fremkomstmiddel/kjøretøy: Det fremkomstmiddel/kjøretøy som uten å vanskeliggjøre den transporten som skal gjennomføres, vil gi minst mulig ulempe og skade for naturmiljøet.
- i) Kommunal arealplan: Del av kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan som angir hvor, når og hvordan motorferdsel i medhold av denne lov eller med hjemmel i annen lov skal foregå i den enkelte kommune.
- j) Forflytningshemmet: Den som ved legeerklæring kan dokumentere at han eller hun på grunn av fysiske problemer, sykdom eller alvorlige skader, fysisk er ute av stand til å forflytte seg utenfor vei.

##### § 5. (krav til aktsomhet og dokumentasjon mv.)

All motorferdsel i utmark og vassdrag skal foregå med miljøforsvarlig fremkomstmiddel. Motorferdsel skal også foregå så aktsomt og hensynsfullt som mu-

1. Lov om luftfart av 11. juni 1993 nr. 101 § 7-5.  
2. Lov om friluftslivet av 28. juni 1957 nr. 16 § 1 a første ledd.

lig for å unngå skade og ulempe for naturmiljøet, og for å ivareta muligheten til å oppleve trivsel i naturen.

Med unntak av motorferdsel etter § 8 første ledd skal motorferdsel i utmark og vassdrag foregå i samsvar med bestemmelser gitt i kommunal arealplan.

Ved motorferdsel i utmark og vassdrag skal føreren medbringe skriftlig dokumentasjon i form av gyldig tillatelse gitt av kommunen, tjenestebevis eller annen dokumentasjon som viser at den aktuelle motorferdselen er tillatt.

Ved ferdsel i traseer avsatt i arealplan til alminnelig ferdsel og bruk av landbruks- og skogbruksmaskiner til motorferdsel som er direkte hjemlet i denne loven, gjelder ikke kravet om skriftlig dokumentasjon.

I kommunal arealplan kan det stilles krav om at føreren før hver tur tar til, skal nedtegne startpunkt, endepunkt, formålet med transporten og tidspunktet for transporten. Opplysningene skal dersom slikt krav er stilt i kommunal arealplan nedtegnes med permanent penn i kjørebok som skal medbringes under transporten. Dette gjelder ikke for motorferdsel i medhold av § 8 første ledd og § 17.

#### § 6. (forholdet til grunneier)

Med unntak av § 8 første ledd bokstavene a–c innskrenker ikke loven den adgang grunneier og bruker har til å forby eller begrense motorferdsel på sin eiendom.

### Kapittel 2. Motorferdsel i kommunal arealplan

#### § 7. (motorferdsel i kommunal arealplan)

Kommunen skal innenfor rammene av denne lov utføre løpende arealplanlegging av motorferdsel i utmark og vassdrag etter reglene i plan- og bygningsloven<sup>3</sup>. Som del av dette arbeidet skal kommunen utarbeide en arealplan for motorferdsel i utmark.

Arealplanen kan angi antallet løyver tilknyttet kommunens leiekjøringsordning for transport med snøskuter i samsvar med § 13, samt hvilke traseer og områder som kan benyttes til motorferdsel i utmark etter § 11 første ledd bokstav a, § 12 første ledd bokstavene b, f og g, § 15 bokstav b og § 17. Arealplanen bør også vise andre faste traseer som brukes til motorferdsel etter loven. Med unntak av for formål nevnt i § 8 første ledd, kan kommunen i arealplanen gi bestemmelser om bruk av motorkjøretøyer, herunder om sesonglengde, tidspunkter for kjøring og antall turer.

Kommunen kan i tillegg gi bestemmelser om bruk av motorfartøy i vassdrag i samsvar med § 18 og landingsplasser for luftfartøy i samsvar med § 19. Med unntak av formål nevnt i § 8 første ledd, kan

3. Lov 14. juni 1985 nr. 77 Plan- og bygningslov kap. VI.

kommunen i kommunal arealplan begrense eller forby motorferdsel i spesielt sårbare natur- og friluftslivsområder for noen eller alle ferdselsformål, for hele eller deler av året, herunder hindre motorferdsel i og ved drikkevannskilder, samt sette forbud mot motorferdsel om våren av hensyn til reinkalving, yngletid for vilt og av hensyn til å unngå naturskader under snøsmeltingen. I slik plan kan det også gis retningslinjer for kommunens behandling av søknader etter loven.

### Kapittel 3. Felles bestemmelser for alle typer motorferdsel

#### § 8. (unntak fra motorferdselforbudet for bestemte formål)

Det er tillatt å bruke miljøforsvarlig fremkomstmiddel i forbindelse med:

- a) politi, ambulanse- og redningstjeneste,
- b) oppsyns- og tilsynstjeneste etablert med hjemmel i lov,
- c) gjennomføring av nasjonale overvåkingsprogrammer for rovvilt<sup>4</sup>, herunder skadedokumentasjon på bufe og tamrein, innfangning og merking av vilt som ledd i slik overvåking, samt fellingsoppdrag,
- d) skjøtsel av hensyn til verneformålet i områder vernet etter naturvernloven, når dette foretas i regi av forvaltningsmyndigheten,
- e) utbygging og drift av post- og teletjenester med konsesjon,
- f) Forsvarets øvelser, forflytninger og transporter,
- g) anleggelse og drift av veier og andre samfunnsviktige anlegg,
- h) rutetransport som drives med løyve i henhold til yrkestransportloven<sup>5</sup>,
- i) transport som er nødvendig for utøvelse av jordbruks-, skogbruks- og reindriftsnæring. Jakt, herunder lisensfelling, fangst, fiske og bærsanking regnes ikke som næring i denne forbindelse.

Departementet kan ved forskrift gi tillatelser til andre formål enn de som er opplistet i første ledd, samt gi utfyllende bestemmelser om unntakene i første ledd.

#### § 9. (motorferdsel i utmarksnæring etter særskilt tillatelse)

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av miljøforsvarlig motorkjøretøy på snødekt mark, eller motorfartøy til transport av materiell og utstyr i forbindelse med utmarksnæring. Som utmarksnæring regnes drift av utleiehytter, næringsmessig høs-

4. Forskrift om forvaltning av rovvilt hjemlet i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet.

5. Lov av 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy.

ting av naturgoder, turist- og reiselivsnæring, leting og undersøkelse av mineralske ressurser mv., forutsatt at virksomheten er registrert i Enhetsregisteret. Slik tillatelse skal der det er mulig knyttes til trasé angitt i kommunal arealplan.

Første gangs tillatelse kan gis for inntil to år. Dersom den næringsdrivende etter utløpet av prøveperioden kan dokumentere en samlet omsetning som gjør at virksomheten som tillatelsen gjelder er momspliktig, kan tillatelsen forlenges med fire år av gangen.

#### § 10. (motorferdsel i utmark og vassdrag etter særskilt tillatelse)

Kommunen kan etter søknad gi tillatelse til bruk av miljøforsvarlig fremkomstmiddel til:

- transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til hytte i forbindelse med arbeider tillatt etter reglene i plan- og bygningsloven,
- transport som er nødvendig i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser og fiskekultiverings tiltak etter oppdrag fra forskningsinstitusjon eller offentlig forvaltning,
- nødvendig transport ved jakt så langt som mulig etter sleper som tidligere fastsatt av kommunen/grunneiere,
- transport for forflytningshemmede og barn og eldre til bestemte mål, herunder egen eller andres hytte,
- transport i forbindelse med nyhetsoppdrag
- transport av reparatør og utstyr til hytte i tilfeller der det er akutt behov for reparasjoner knyttet til vann, elektrisitet eller lignende,
- organiserte utflukter for barn, eldre eller spesielle grupper i regi av ideelle organisasjoner, idrettslag og lignende.

Kjøring i nasjonale verneområder kan bare skje i samsvar med vernereglene for området.

Kjøring på snødekt mark skal så langt det er mulig kun tillates langs trasé angitt i kommunal arealplan.

### Kapittel 4. Bestemmelser om motorkjøretøyer

#### § 11. (tillatt bruk av motorkjøretøy på barmark)

Det er tillatt å bruke miljøforsvarlig motorkjøretøy på barmark til:

- person- og godstransport langs trasé angitt i kommunal arealplan til og fra faste bosteder uten tilknytning til vei,
- transport av jaktutbytte ved jakt på elg, hjort og bjørn, og uthenting av døde dyr etter oppdrag fra kommunen,
- kjøring på avgrenset terrengbane eller øvingskjøringsområde for motorsport når slik bane ligger til åpen bilvei, og i godkjent reguleringsplan etter

plan og bygningsloven<sup>6</sup> er regulert til motorsportbane, øvingskjøringsområde, eller etter trasé som inngår i bindende arealplan.

Kjøring som nevnt i første ledd bokstavene a og b, skal så langt det er mulig følge eldre kjørespor i områder der det finnes slike.

#### § 12. (tillatt bruk av motorkjøretøy på snødekt mark)

Det er tillatt å bruke miljøforsvarlig motorkjøretøy på snødekt mark til:

- formål som nevnt i § 11 første ledd,
- person- og godstransport langs trasé angitt i kommunal arealplan til egen eller leiet fritidsbolig samt fritidsbolig hvor man har bruksrett, uten tilknytning til brøytet vei,
- transport av varer, utstyr og personale langs trasé angitt i kommunal arealplan, der dette er nødvendig for drift av fast etablerte turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser mv.) som ikke ligger til brøytet bilvei,
- transport som er nødvendig for å frakte trevirke fra hogstplass til det som er nærmest av bilvei eller fast bopel for grunneiere og brukere som ikke har jord- eller skogbruk som næring, samt etter utvisning fra allmeningsstyret,
- nødvendig transport i forbindelse med kommunalt organiserte akuttiltak for å redusere påkjørselsrisiko for elg og annet hjortevilt ved vei eller jernbane,
- praktisk kjøretrening ved obligatorisk opplæring for snøskuterførere på terrengbane eller øvingskjøringsområde som angitt i § 11 første ledd bokstav c og på større områder som i kommunal arealplan er angitt som område for praktisk kjøretrening ved obligatorisk opplæring for snøskuterførere og som ligger til brøytet bilvei. Antall og størrelse på områdene fastsettes av kommunen i arealplanen,
- alminnelig ferdsel i traseer avsatt til dette formålet i kommunal arealplan,
- opparbeiding og preparering av skibakker, skiløyper og løyper for hundekjøring, for allmenheten og for konkurranser langs trasé angitt i kommunal arealplan.

Motorferdsel etter bokstavene a, d og e skal der det er mulig, følge trasé angitt i kommunal arealplan.

#### § 13. (leiekjøringsordning for snøskutertransport)

Kommunen kan opprette leiekjøringsordning for snøskutertransport. Dersom slik leiekjøringsordning er etablert, skal kommunen ved utarbeiding og revisjon av kommunale arealplaner vurdere antall leiekjøringsløyper for snøskuter. Antallet løyper skal an-

6. Lov 14. juni 1985 nr. 77.

gis i planbestemmelsene. Kommunen skal kunngjøre ledige leiekjøringsløyver en gang i året.

#### § 14. (leiekjøringsløyve for snøskutertransport)

Kommunen tildeler etter søknad ledig leiekjøringsløyve til den som i ervervsmessig øyemed vil påta seg transport med snøskuter. Dersom det er flere søkere enn ledige løyver, skal det ved utvelgelsen legges vekt på hvilken næringsmessig betydning leiekjøringsløyve vil ha for den enkelte søker.

Løyve til å drive leiekjøring med snøskuter kan første gang gis for to år, og deretter forlenges med fire år av gangen. Innehaver av leiekjøringsløyve kan utføre transport med snøskuter i samsvar med § 15.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om organiseringen og rammene for leiekjøringsløyver.

#### § 15. (leie av transport med snøskuter)

Det er tillatt å benytte leiekjøring med snøskuter til:

- a) transport på snødekt mark som er direkte tillatt eller som det er gitt tillatelse til etter kapittel 3, 4 eller 7 i loven her,
- b) transport av personer, bagasje, materiale og utstyr mellom bilvei og hytte langs trasé angitt i kommunal arealplan,
- c) transport av ved fra hogstplass til det som er nærmest av hytte, fast bopel, eller brøytet bilvei,
- d) transport av reparatør og utstyr til hytte i tilfeller der det er akutt behov for reparasjoner knyttet til vann, elektrisitet eller lignende.

#### § 16. (bruk av beltebil på snødekt mark etter særskilt tillatelse)

Fylkesmannen kan etter søknad med anbefaling fra kommunen gi tillatelse til bruk av beltebil. Det skal settes vilkår om trasévalg og kjøreplan, samt øvrige hensyn som må tas for å verne om naturmiljøet og fremme muligheten til trivsel i naturen. Godkjent trasé skal fremgå av kommunal arealplan.

Tillatelsen kan gis for en bestemt anledning eller for en bestemt tidsperiode. Ved særlige behov kan tillatelse gis for en periode på inntil fem år.

### Kapittel 5. Bestemmelser om motorfartøyer

#### § 17. (bruk av motorfartøy)

Det er tillatt å bruke motorfartøy på innsjøer som er 2 kvadratkilometer eller større, på elvestrekninger, og på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer dersom disse inngår som en del av et vassdrag som er farbart med motorbåt. Kommunen kan i kommunal arealplan gi bestemmelser om at bruk av motorfartøy på vassdrag som ikke er åpne for motorferdsel etter første ledd til faste bosteder, hoteller, turiststasjoner og

hytter som ligger slik til at det er nødvendig å bruke motorfartøy for å komme frem til vei er tillatt.

Kommunen kan i kommunal arealplan helt eller delvis forby motorferdsel på vassdrag som nevnt i første ledd, herunder gi bestemmelser om at det kun skal være tillatt i enkelte perioder, med bestemte fartøy, fartøy med begrenset hastighet, motorstørrelse eller motortype, til bestemte formål, til bestemt tid eller med en viss avstand til strandlinjen og lignende.

Bestemmelser i kommunal arealplan om bruk av motorfartøy skal være samordnet med forvaltningsplan etter vannforvaltningsforskriften<sup>7</sup> som omfatter det aktuelle vannområdet.

### Kapittel 6. Bestemmelser om luftfartøyer

#### § 18. (landingsplasser for luftfartøy)

Kommunen kan i kommunal arealplan tillate landing og start med luftfartøy på bestemte steder.

I utmark og vassdrag kan slik tillatelse gis til formål som har en samfunnsmessig nytteverdi som overstiger ulempene slik motorferdsel har for naturen. Adgangen kan begrenses til landing og start til bestemte tider. Det skal i arealplanen knyttes bestemmelser til landingsplassene om at det skal gis melding til kommunen om alle flyginger som er foretatt til de enkelte landingsplassene.

Dersom det legges ut landingsplasser for sjøfly i vassdrag, skal dette være samordnet med forvaltningsplan etter vannforvaltningsforskriften, og der det er nødvendig av hensyn til sårbare perioder for dyre- og fuglelivet skal det knyttes tidsmessige begrensninger til bruken av landingsplassen.

### Kapittel 7. Dispensasjon og administrative bestemmelser

#### § 19. (dispensasjon)

Kommunen kan etter søknad gi dispensasjon fra § 2 til bruk av miljøforsvarlig fremkomstmiddel til andre transportformål enn det som er regulert i denne lov, dersom søkeren påviser et behov for transport som er i samsvar med lovens formål og som ikke kan dekkes på annen måte.

#### § 20. (vurdering og begrunnelse av enkeltvedtak)

I vurderingen av om det skal gis tillatelse etter denne lov, skal det konkrete transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper tillatelsen kan få for naturmiljøet, for muligheten til å kanalisere motorferdsel i utmark til områder hvor skader på naturmiljøet blir minst mulig og muligheten til å oppleve trivsel.

7. Forskrift av 15. desember 2006 om rammer for vannforvaltningen.

Begrunnelse skal gis skriftlig samtidig med vedtaket. I begrunnelsen for vedtaket skal kommunen vise hvordan oppfyllelsen av vilkårene i bestemmelsen det søkes etter er vurdert, hvilke skader og ulemper tillatelsen kan få for naturmiljøet, og for eventuell konflikt med andre brukere av utmarkas interesser.

Tillatelsen kan endres eller inndras dersom hensynet til miljøet tilsier det.

#### § 21. (krav til tillatelsen)

Alle tillatelser til motorferdsel i utmark og vassdrag skal være skriftlig. Alle tillatelser skal være personlige eller knyttes til et bestemt motordrevet fremkomstmiddel eller foretak.

Kommunen kan gi tillatelser som begrenses til et bestemt tidsrom og/eller et nærmere angitt antall turer. Tillatelsen skal kun gjelde for en eller flere bestemte traseer. Dersom traseen ikke fremgår av kommunal arealplan, skal den markeres på kart som vedlegges tillatelsen.

Tillatelsene kan i særlige tilfeller gis for flere år av gangen, men aldri mer enn fire år. I tillatelsen kan det også settes andre vilkår som er tjenlige til å oppfylle formålet med reglene i denne lov. Tillatelser skal lagres i et register som er elektronisk tilgjengelig for allmennheten samtidig med at søkeren informeres om vedtaket.

Kommunene skal rapportere behandlingen av saker etter § 9, § 10, § 14, § 16 og § 19. Departementet fastsetter rapporteringsform. Rapporteringsplikten kan utvides til også å gjelde andre forhold vedrørende motorferdsel.

#### § 22. (myndighet etter loven og klagemyndighet)

Departementet<sup>8</sup> er myndighet etter denne loven. Departementet kan i tvilstilfelle avgjøre om transportformålet går inn under § 8 første ledd, § 11 første ledd, § 12 første ledd eller § 15.

Kommunens enkeltvedtak kan påklages til fylkesmannen. Myndighetene skal gjennom råd, veiledning og opplysning arbeide for å fremme formålene med denne loven.

Departementet kan – uten bindende virkning for formål som er nevnt i § 8 første ledd – for særlige verdifulle natur- og friluftslivsområder ved forskrift forby eller gi nærmere bestemmelser for motorferdsel i utmark og minimumshøyde ved overflyving.

#### § 23. (samarbeidsordninger)

Departementet kan gi bestemmelser om samarbeid mellom to eller flere kommuner om regulering av motorferdsel som må samordnes over kommunegrensene.

#### § 24. (gebyrer)

Kommunestyret selv kan fastsette gebyrer for behandling av søknader etter denne lov eller forskrift fastsatt i medhold av loven. Gebyrene settes slik at de samlet sett ikke overstiger kommunens kostnader ved saksbehandlingen. Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg.

#### § 25. (tilsyn med kommuner)

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at kommunene overholder sine plikter etter denne lov. Tilsyn med kommunene skal skje etter reglene i kommuneloven kapittel 10 A. Dersom fylkesmannen gjennom rutinemessig eller særskilt tilsyn finner forhold som er i strid med denne lov, og som ikke rettes opp innen angitt frist, kan fylkesmannen etter forhåndsvarsel ilegge kommunen et overtredelsesgebyr.

Overtredelsesgebyrets størrelse fastsettes av fylkesmannen, og avhenger av alvorlighet og omfang av ulovlige vedtak.

Denne lovens bestemmelser gjelder ellers så langt de passer.

Departementet gir forskrift med nærmere regler om fastsettelse og gjennomføring av sanksjoner. Forskriften kan inneholde bestemmelser om kriterier for når og hvordan sanksjon skal iverksettes, samt om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyr ikke blir betalt ved forfall.

### Kapittel 9. Håndheving og sanksjoner

#### § 26. (kontroll og oppsyn)

Departementet skal påse at det føres kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne lov blir overholdt.

Fører av motordrevet fremkomstmiddel skal straks stanse for kontroll når det kreves av politiet eller oppsynsmyndighet. Enhver fører som ferdes med motordrevet fremkomstmiddel i utmark eller vassdrag, plikter etter pålegg fra politi eller oppsynsmyndighet og uten hinder av taushetsplikt, å gi opplysninger om navn, bopel, stilling og eventuelt andre opplysninger som er nødvendig for å føre kontroll med denne lov, samt kunne forevise gyldig førerkort og dokumentasjon som angitt i § 5 tredje og fjerde ledd.

Oppsynsmyndigheten skal gjennomføre kontroller i et slikt omfang at det kan avdekke regelbrudd. Det skal legges vekt på å føre et så effektivt oppsyn som forholdene tilsier og med minst mulig belastning for naturmiljøet og muligheten til å oppleve trivsel i naturen.

Departementet kan gi forskrifter om kontroll som utøves etter første ledd og instruks for oppsynsmenn.

8. Miljøverndepartementet.

### § 27. (straff)

Med bøter straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelsene i § 2, § 5, § 26 andre og tredje ledd eller vilkår med hjemmel i enkeltvedtak etter loven her. På samme måte straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i forskrift i medhold av denne loven når det i forskriften er fastsatt at overtredelse av den aktuelle bestemmelse er straffbar. Er det inntrådt eller voldt fare for person, eller overtredelsene er grove, kan fengsel inntil 1 år anvendes. Ved vurderingen om overtredelsen er grov skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger og graden av utvist skyld. Medvirkning straffes på samme måte. Overtredelse av loven anses som forseelse.

### § 28. (inndragning)

Motorkjøretøy som er benyttet i strid med bestemmelsene i § 2 og § 5 eller vilkår med hjemmel i enkeltvedtak, kan inndras dersom vedkommende fører tidligere er straffet for slik overtredelse og overtredelsene er alvorlig. Ved avgjørelsen om overtredelsen er alvorlig, skal det særlig legges vekt på om kjøringen har funnet sted i områder som er vernet i medhold av lov, eller i områder der motorferdsel er forbudt etter bestemmelser i kommunal arealplan eller om kjøringen har medført skade på terrenget eller fauna. Opplystningen er ikke uttømmende.

Motorkjøretøy som benyttes til overtredelse av lovens § 26 andre ledd ved at fører ikke stanser kjøretøyet etter at det er gitt tegn til å stanse, herunder unndrar seg fra slik kontroll eller forsøker på slik unndragelse, kan inndras.

Inndragning av kjøretøy etter bestemmelsen her kan finne sted uavhengig av eierforhold.

## Kapittel 10. Avsluttende bestemmelser

### § 29. (ikrafttreden)

Loven gjelder fra 1. desember 2009. Fra samme tid oppheves lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrifter fastsatt av Miljøverndepartementet med hjemmel i denne loven.

### § 30. (overgangsregler)

Krav om kommunal arealplan inntreer tre år etter at denne lov trer i kraft. Kommunen kan angi midlertidig trasé som gjelder frem til endelig trasé er fastlagt i kommunal arealplan.

Frem til kommunen har vedtatt kommunal arealplan, skal tillatelser som etter loven skal knyttes til trasé i kommunal arealplan, knyttes til midlertidig trasé eller trasé som markeres på kart vedlagt tillatelsen.

Inntil eventuell leiekjøringsordning med hjemmel i lovens § 13 er etablert, kan kommunen videre-

føre eksisterende leiekjøringsløyver der slike finnes. I områder hvor leiekjøringsordning ikke var etablert før lovens ikrafttredelse, kan kommunen gi enkelttillatelser til transportformål som nevnt i lovens § 15.

Tillatelse kan kun gis inntil leiekjøringsordning er etablert, og uansett ikke lenger enn tre år etter at denne loven trer i kraft. Tillatelser gitt før 1. juli 2007 med hjemmel i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag og tilhørende forskrifter, gjelder med den tidsbegrensning som følger av tillatelsen, men uansett ikke lenger enn tre år etter at denne loven trer i kraft og med de begrensninger som til enhver tid følger av gjeldende kommunal arealplan. Tilsvarende gjelder for forskrifter fastsatt med hjemmel i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag § 5 første ledd og tidligere forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og islagte vassdrag § 8.

### § 31. (endringer i andre lover)

Fra lovens ikrafttreden gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 11-7 andre ledd nytt nr. 7 skal lyde:

7. Motorferdsel i utmark.

Underformål:

traseer og øvingsområder for motorferdsel i utmark og traseer for alminnelig ferdsl på snødekt mark.

§ 12-5 andre ledd nytt nr. syv skal lyde:

7. motorferdsel i utmark, herunder traseer og øvingsområder for motorferdsel i utmark og traseer for allminnelig ferdsl på snødekt mark.

2. I lov 21. juni 1996 nr. 38 om statlig naturoppsyn gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd tredje strekpunkt skal lyde:

- lov ... om motorferdsel i utmark og vassdrag,

§ 2 nytt femte ledd skal lyde:

Oppsynet har rett til å ferdes med bruk av kjøretøy, båt eller luftfartøy når dette er nødvendig for utføring av oppsynets oppgaver. Motorferdsel skal skje så skånsomt og begrenset som forholdene tillater.

3. I lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann skal § 16 første ledd bokstav d lyde:

- d. motorisert ferdsl på åpent eller islagt vassdrag når det skjer i samsvar med lov ... om motorferd-



sel i utmark og vassdrag og grunneieren ikke har nedlagt forbud i annet ledd.

4. I lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet gjøres følgende endringer:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Om motorferdsel i utmark gjelder også lov ... om motorferdsel i utmark og vassdrag.

§ 6 andre ledd skal lyde:

Om ferdsel på innsjøer og elver (åpent eller islagt vassdrag) gjelder reglene i lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann og lov ... om motorferdsel i utmark og vassdrag.

### **Komiteens tilråding**

Komiteen har elles ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

Dokument 8:79 L (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Oskar Jarle Grimstad, Ketil Solvik-Olsen, Kjell Ivar Larsen, Tord Lien og Robert Eriksson om ny lov om motorferdsel i utmark og vassdrag – vert å leggje ved protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 4. mai 2010

**Erling Sande**

leiar

**Torstein Rudihagen**

ordfører

## Vedlegg

### **Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 13. april 2010**

#### **Representantforslag 79 L (2009-2010)**

Jeg viser til brev av 11.3.2010 fra energi- og miljøkomiteen vedlagt representantforslag 79 L. Representantforslaget gjelder forslag om å tilpasse lov om motorferdsel i utmark slik at kommunene får økt myndighet, innenfor nasjonale retningslinjer, og der erfaringer fra forsøksprosjektet med økt lokalt selvstyre legges til grunn.

Miljøverndepartementet ga Direktoratet for naturforvaltning i oppdrag i 2007 å bistå departementet i lovarbeidet i forbindelse med å etablere en ny plattform for fremtidig motorferdselspolitikk med en målsetting om å redusere omfanget av motorferdsel i utmark. Den 26. juni 2007 sendte Direktoratet for naturforvaltning forslag til nytt motorferdselregelverk på høring med høringsfrist 15. oktober 2007. Miljøverndepartementet mottok direktoratets tilråding i saken 10. mars 2008. Tilrådingen har sammen med rapporten Motorferdsel og Samfunn (NIBR-rapportene 2006:15 og 2006:16), motorferdselsforsøket (som er en forsøksordning med alternativ forvaltning av motorferdsel i syv kommuner), og erfaringer fra dagens regelverk dannet underlagsmateriale for regjeringens arbeid med å vurdere revisjon av motorferdselsregelverket.

Som ledd i dette arbeidet ble det i juni 2009 gjort endringer i forskrift 15. mai 1988 nr. 356 for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag. Endringene gjelder adgang til næringskjøring i utmark, adgang til gruppeturer med snøscooter og kommunalt organiserte akutttiltak for å redusere påkjørselsrisiko for elg og annet hjortevilt ved vei eller jernbane.

Forskriftsendringene innebærer utvidet adgang til bruk av motorkjøretøy ved transport av "materiell og utstyr" til utmarksnæring. Som utmarksnæring regnes drift av utleiehytter, næringsmessig høsting av naturgoder og turist- og reiselivsnæring, samt leting og undersøkelse av mineralske ressurser.

Forskriftsendringene gir også utvidet adgang til bruk av motorkjøretøy ved gruppeturer på snødekt

mark for blant andre medlemmer av pensjonistforeninger og forflytningshemmede.

Forskriftsendringene medfører i tillegg utvidet adgang til bruk av motorkjøretøy ved akutttiltak organisert av kommunen i faresituasjoner når hjortevilt trekker ned til vei og jernbane, og dermed utgjør en kollisjonsrisiko.

Samtidig med behandlingen av forskriftsendringen bestemte regjeringen at det ikke skal gjøres endringer i lov eller forskrift om reglene for bruk av motorkjøretøy på snødekt mark i Finnmark og Nord-Troms. Disse forblir derfor uendret.

Det skal heller ikke gjøres endringer i regelverket for bruk av snøskuter mellom bilveg og hytte som ligger mer enn 2,5 kilometer fra brøytet bilveg. Det er fortsatt kommunene som skal ha ansvaret for praktiseringen av denne bestemmelsen. Det betyr at det fortsatt er anledning til å søke kommunen om å kjøre snøskuter til egen hytte.

Videre er det satt i gang et prosjekt for å stramme inn på bruken av kjøretøy på barmark i Finnmark. Dette prosjektet, som hadde oppstart i januar 2010, skal munne ut i forslag til tiltak for å redusere både bruken av og skadevirkningene av motorkjøretøy på barmark.

Fylkesmennene, i samarbeid med Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet, gjennomfører systematiske undersøkelser av kommunene som myndighetsutøvere innenfor miljøområdet. Et av temaene for undersøkelsen nå i 2010 er hvordan kommunene utøver sin myndighet etter motorferdselloven. Undersøkelsen skal være ferdig innen 31. mars i år.

I den politiske plattformen for flertallsregjeringen står det at regjeringen vil fullføre gjennomgangen av lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Gjennomgangen vil gi grunnlag for å vurdere hvorvidt det er ytterligere behov for endring av regelverket knyttet til motorferdsel i utmark. Forsøksordningen med alternativ forvaltning av motorferdsel i enkelte kommuner fortsetter inntil videre.



